

Nytt ledarskap för Sverige framåt

Centerpartiets valmanifest 2018

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

Innehåll

Framåt för ett tryggare, friare och starkare Sverige	3
Centerpartiets prioriteringar	3
Värderingsvalet	4
Framåt för ett Sverige som håller ihop	5
Ett första jobb – nyckel till integration	5
Alla ska få arbeta utifrån sin egen förmåga	6
Ge hela Sverige möjlighet att utvecklas.....	7
Sverige ska stå starkt i den globala konkurrensen	9
Framåt för ökad trygghet	10
Korta vårdköerna och låt vården komma närmare.....	11
Öka tryggheten och minska brottsligheten	12
En migrationspolitik som förenar ordning och reda med medmänsklighet och humanism.....	13
Sverige ska alltid försvaras	14
Framåt för en grön framtid.....	15
Sverige behöver ställa om till gröna transporter	15
Ersätt gammal fossil energi med ny, grön teknik.....	16
Vardagen ska vara fri från gifter och haven rena	17
Ansvarsfullt samarbete för Sveriges bästa	18
Framåt för ett nytt ledarskap för Sverige	18

Framåt för ett tryggare, friare och starkare Sverige

Sverige är fantastiskt. Vi är ett land präglad av öppenhet, strävsamhet och företagsamhet. Vi är ett av världens rikaste och mest jämställda länder. Vi är ett land som visar världen att det går att kombinera ekonomisk tillväxt med minskade klimatutsläpp.

Sverige är ett land som borde präglas av optimism och framtidstro. I stället känner många oro. Vi lever i en tid av växande klyftor. Mellan de som har jobb och de som inte har det. Mellan samhällen som har växtvärk och samhällen som bara har värk. Mellan de som känner trygghet och de som känner oro att de inte får den vård de behöver eller inte vågar gå ut på kvällen. Vi lever i en värld där alltför många inte tar klimathotet på allvar och där säkerhetsläget har försämrats.

Så behöver det inte vara. Ur oro vill vi låta handlingskraft växa fram. Ur handlingskraft resultat. Och ur resultat en återvunnen framtidstro. Tillsammans kan vi se till att morgondagen inte bara är lika bra som idag eller igår. Utan bättre.

Sverige står inför ett avgörande vägval. Ska vi fastna i problemen, eller ska vi också lösa dem? När andra partier stänger människor ute från arbetsmarknaden, då öppnar vi dörren till jobb. När andra partier spär på otrygghet och misstänksamhet, då skapar vi trygghet och sprider omtänksamhet. När andra partier blundar för klimathotet, då ser vi allvaret men också potential för fler gröna jobb.

När andra vill stanna upp eller vända om och gå tillbaka – då vill Centerpartiet gå framåt.

Centerpartiets prioriteringar

Under nästa mandatperiod kommer Centerpartiet särskilt att arbeta för att:

- Försvara demokratin mot främlingsfientlighet, islamistisk fundamentalism, vänsterextremism och nazism. Vi måste alltid verka för kvinnor och mäns lika rättigheter samt demokratiska fri- och rättigheter. Sverige ska vara ett medmänskligt land.
- Genomföra långsiktiga och ansvarsfulla reformer för arbetsmarknad, bo stadsmarknad, skatter och migration.
- Minska klyvningen av arbetsmarknaden och förbättra integrationen. Alla som kan arbeta ska jobba och försörja sig själva.

- Öka företagandet och förstärka Sveriges konkurrenskraft.
- Landsbygden ska utvecklas, inte avvecklas. Hela Sverige måste få möjlighet att bidra och utvecklas.
- Korta vårdköerna och skapa en närmare vård med primärvården i fokus i hela landet.
- Öka tryggheten och minska brottsligheten genom att såväl bekämpa som förebygga brott.
- Träffa en bred överenskommelse om en långsiktig migrationspolitik, som förenar ordning och reda med humanism och medmänsklighet.
- Stärka det civila och militära försvar och förbättra beredskapen och förmågan att möta kriser och naturkatastrofer i hela landet.
- Ställa om till gröna transporter och ersätta fossil energi med förnybart. Östersjön ska bli friskare och vi ska få levande sjöar och vattendrag.

Värderingsvalet

Sverige ska vara ett medmänskligt land. Ett land där människor får leva sina liv efter eget huvud. Där alla barn och unga ges chans att förverkliga sin fulla potential. Där vi inte begränsar och detaljstyr, men där vi stöttar och hjälper.

Centerpartiet värnar de institutioner och värderingar som utgör grunden för ett fritt och tryggt samhälle. Det handlar om en liberal demokrati, med press- och yttrandefrihet. Där vi möter varandra med respekt, inte med hat eller hot. Det handlar om en närvarande rättsstat, som skyddar våra fri- och rättigheter. Där alla är lika inför lagen och ingen lämnas utanför.

För Centerpartiet är den enskilda människan utgångspunkten. När andra ser människor som representanter för sitt kön, sin religion eller sin hudfärg – då ser vi dem som individer, med egna drömmar och mål. Medmänsklighet handlar om att behandla andra som just människor. Som jämlikar. Som mål i sig själva. Inte som grupprepresentanter, som mindre värda eller som medel för andra.

Vi ser de människor som flyr. Familjer som splittras. Barn som förlorat sina föräldrar. I en tid då krig och konflikt driver människor på flykt behöver vi visa medmänsklighet genom att försvara rätten att söka asyl och möjligheten för familjer att återförenas.

Övergripping riktade mot kvinnor är ett av de tydligaste exemplen på hur människor kränks och förminsas. Historiskt har kvinnor omyndigförklarats, tystats och förvägrats sina rättigheter. Förra årets #metoo-upprop var en smärtsam och viktig påminnelse om att det fortfarande finns en utbredd tysthetskultur och destruktiva normer som leder till övergripping mot kvinnor. Vi vet också att många flickor och

kvinnor begränsas av en förtryckande hederskultur. Frihet för enskilda människor förutsätter jämställdhet mellan män och kvinnor.

Även miljöfrågan är en tydlig värderingsfråga. Den handlar om hur vi tar hand om vår natur och vår miljö samt vad vi efterlämnar till kommande generationer. I spåren av klimatförändringarnas extrema väderhändelser följer svår torka, skogsbränder och översvämningar. Ett bättre klimat, god miljö och grön tillväxt kräver att vi brukar och förvaltar, inte förbrukar och förstör. Att vi samarbetar över de gränser som föreningarna och naturkatastroferna inte bryr sig om. Att vi är rustade för att klara av ett förändrat klimat.

Höstens val är ett värderingsval. Centerpartiet står tryggt rotat i liberalismen. Samtidigt finns grupper som hotar de grundläggande värden som Sverige vilar på. En röst på Centerpartiet är en röst mot populism, extremism och främlingsfientlighet. Men det är också en röst för ökad frihet och jämställdhet. En röst för minskad otrygghet och mot miljöförstöring. En röst för medmänsklighet och för öppenhet.

Framåt för ett Sverige som håller ihop

För de som kan språket och har en utbildning är arbetslösheten låg och framtidstron hög. Men för utrikesfödda, personer som saknar gymnasieutbildning och de som har en funktionsnedsättning är dörren till det första jobbet ofta stängd. Klyvningen på arbetsmarknaden, mellan de som släpps in och de som stängs ute, förstärks.

Klyvningen är också regional. Sverige har några av världens mest framgångsrika start up-miljöer. Vi har småföretagarbygder med växtkraft. Vi har en konkurrenskraftig industri. Och vi har ett jord- och skogsbruk som skapar stora värden och bidrar till den gröna omställningen. Men i Sverige finns också orter utan framtidstro. På landsbygden finns platser där butiker lägger ner och människor flyttar ut. I städerna finns det stadsdelar där barn växer upp utan att någonsin se sina föräldrar gå till jobbet.

Sverige måste fungera för alla. Oavsett bakgrund och bostadsort. Med en politik för fler jobb och färre i utanförskap skapar vi ett samhälle som håller ihop.

Ett första jobb – nyckel till integration

Sverige har varit dåligt på att snabbt integrera de nyanlända i det svenska samhället. Det tar för lång tid innan de nyanlända har lärt sig språket och innan de kommit i arbete. För utrikesfödda kvinnor tar det avsevärt mycket längre tid att få jobb jämfört med männen. För få ges chansen att försörja sig själva.

Det går att vända utvecklingen. Fler kan komma i jobb. Fler kan lära sig språket snabbare. Men det kräver kraftfulla och ansvarsfulla reformer och tydliga krav. Med en snabb integration ges fler människor och familjer möjlighet att bygga ett nytt liv och en ny framtid, och bli en del av gemenskapen i ett nytt hemland.

Därför vill vi:

- **Låta företag skapa fler jobb**
  - o Inför inträdesjobb, som gör det möjligt att anställa nyanlända till lägre ingångslön och utan arbetsgivaravgifter.
  - o Bygg ut RUT-avdraget genom att tredubbla taket och inkludera fler tjänster.
  - o Sänk tröskeln till småskaligt företagande genom regelförenklingar och möjlighet till en enkel skatt på omsättningen för de minsta företagen.
- **Att integrationen fungerar snabbt och smidigt för alla**
  - o Utbildning i såväl det svenska språket som vad som gäller i det svenska samhället ska vara obligatorisk och starta tidigt.
  - o Svenskundervisningen måste bli bättre och utbildare ska belönas efter resultat.
  - o Flytta ansvaret för etableringen från Arbetsförmedlingen till kommunerna.
  - o Gör om ersättningen till nyanlända, etableringsersättningen, till ett etableringslån i enlighet med studiemedelssystemet.
  - o Full tillgång till de svenska välfärdssystemen, utöver vård och skola, bör man kvalificera sig till, genom arbete och bosättningsstid.
  - o Inför integrationsförskolor där barnet går i förskola samtidigt som föräldrarna kan delta i SFI-utbildning.

Alla ska få arbeta utifrån sin egen förmåga

Ett arbete ger en inkomst. Därmed ger det trygghet och självständighet. Ett arbete ger också vänner och ett socialt sammanhang. Därmed skapar det mening för många människor.

Ska vi kunna anställa fler medarbetare i vården samt fler och bättre betalda poliser, måste fler arbeta och betala skatt.

Därför vill vi:

- **Ge företagen större möjligheter att anställa**
  - o Sänk arbetsgivaravgifterna så att det blir billigare att anställa. Vi vill helt slopa arbetsgivaravgifterna för människors första jobb och när företag anställer sin första medarbetare.
  - o Minska regelkrånglet, bland annat genom att arbeta efter principen

”en regel in – en regel ut”.

- **Att ineffektiv arbetsmarknadspolitik ersätts av riktiga jobb**
  - o Lägg ner Arbetsförmedlingen och låt i stället förmedlandet skötas av fristående förmedlare, som får betalt efter hur väl de lyckas få människor i jobb.
  - o Ersätt ineffektiva och dyra arbetsmarknadspolitiska åtgärder med riktiga jobb och utbildningar som leder till jobb, som yrkeshögskolan och yrkesvux.
- **Skapa en rättvis, trygg och flexibel arbetsmarknad**
  - o Tillsätt en arbetsmarknadskommission som ser över hur arbets- och konflikträtten bättre kan anpassas till små och växande företag samtidigt som arbetsmarknaden görs mer rättvis och trygg för de som idag står utanför eller som har otrygga anställningar.
  - o Undanta små företag från turordningsreglerna i LAS. Reglerna bör baseras på kompetens snarare än anställningsår.
- **Att det lönar sig att arbeta**
  - o Sänk skatten för de som jobbar.
  - o Öka jobbfokuset i bidragssystemen, bland annat genom att ha en snabbare avtrappning i arbetslöshetsförsäkringen och förstärka jobbstimulansen i försörjningsstödet.
- **Ta tillvara äldres erfarenhet och kompetens**
  - o Avskaffa den särskilda löneskatten för äldre och utöka det förstärkta jobbskatteavdraget för att uppmuntra fler äldre att arbeta längre.
  - o Öka möjligheten att vidareutbilda eller omskola sig högre upp i åldrarna, bland annat genom mer generösa villkor inom studiemedelssystemet.

Ge hela Sverige möjlighet att utvecklas

Landsbygden ska utvecklas, inte avvecklas. Det ska gå att bo, leva och arbeta i hela landet. Ska Sverige fortsätta växa, då krävs att hela Sverige ges möjlighet att vara med och bidra. Vi behöver landsbygdens gröna näringar, där klimatsmart mat och förnybar energi produceras. Vi behöver de små och mellanstora orternas industri, som står stark i den globala konkurrensen och skapar jobb lokalt. Och vi behöver de stora städerna, där nya lösningar för miljövänlig kollektivtrafik utvecklas.

Grunden för den gröna omställningen, som behövs för att möta klimathotet finns ofta på landsbygden. Samtidigt är det ofta just landsbygdens företagare och eldsjälar som drabbas hårt av klimatförändringarnas förödande konsekvenser. Extremväder hotar vår matförsörjning och bönder tvingas nödslakta djur. Skogsbränder

slukar vidsträckta områden. Översvämningar riskerar att slå mot hela samhällen. Det handlar om mycket stora mänskliga och ekonomiska värden. Vi måste stärka Sveriges beredskap och förmåga att hjälpa de som är motorn i den gröna omställningen.

Idag fungerar inte hela Sverige tillräckligt bra. Många platser, såväl bruksorter som förorter, har fastnat i en negativ spiral. Trygghet och framtidstro, jobb, företagande och investeringar, ska finnas i hela Sverige. Vi behöver fortsätta omlokaliseringen av statliga myndigheter och säkerställa en fördelning av statliga jobb även utanför storstäder och regioncentra. Den negativa utvecklingen kan och måste vi vända.

Därför vill vi:

- **Genomföra frihetsreformer för landsbygden**
  - o Förenkla byggandet på landsbygden. Avskaffa det generella strandskyddet, undantaget områden med stora natur- och friluftsvärden, och slopa kravet på bygglov för den som vill bygga ett kafé, ett ridhus eller liknande i anslutning till sin gård. I högre grad bör det som inte uttryckligen är förbjudet vara tillåtet.
  - o Förenkla regler kring företagande och byggande och påskynda handläggningen av sådana ärenden. Kommuner och myndigheter bör fokusera på att hjälpa företagare att göra rätt direkt, inte kontrollera om de har gjort fel i efterhand.
  - o Tillåt gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.
  - o Utred hur ett antal skattebaser skulle kunna regionaliseras, så att regionerna får behålla en större andel av de värden som skapas hos dem. Ett första steg är att regionalisera fastighetsskatten på vattenkraft- och vindkraftkraftverk.
- **Bygga ihop Sverige med fungerande infrastruktur**
  - o Satsa på underhåll och utbyggnad av järnvägen, med en särskild satsning på lokala och regionala banor, för att bygga ihop Sverige och klara klimatomställningen.
  - o Öka underhållet av såväl de enskilda som de allmänna vägarna.
  - o Snabba på utbyggnaden av den digitala infrastrukturen, så att hela Sverige har tillgång till snabbt bredband senast år 2025.
  - o Investera i nya stambanor för höghastighetståg, som frigör kapacitet i hela järnvägssystemet, underlättar pendling och stärker Sveriges konkurrenskraft.
- **Öka konkurrenskraften i de gröna näringarna**
  - o Värna äganderätten, inte minst för skogsägare, och stärk rättssäkerheten för enskilda med en balans mellan brukande och bevarande.
  - o Stärk det offentliga arbetet med att upphandla på ett sätt som stärker de

gröna näringarna, bland annat för att öka andelen svenska och närproducerade livsmedel.

- o Öka stödet till omställningen till en klimativänlig bioekonomi, där råvaror från skogen ersätter såväl fossilt bränsle som fossila material.
  - o Förbättra villkoren för Sveriges bönder, med minskat regelkrångel, sänkta kostnader, långsiktiga spelregler och beredskap och hjälp vid extremväder och naturkatastrofer.
- **Vända utvecklingen i utsatta områden**
    - o Staten och de kommuner som har utsatta områden ska gemensamt träffa en överenskommelse om att, i samverkan och med kraftfulla åtgärder, omvandla dagens utsatta områden till trygga boendemiljöer.
    - o Polisen behöver ha en hög närvaro och förankring, stadsmiljön behöver bli mer blandad, socialtjänsten och skolan behöver gemensamt arbeta uppsökande och företagare samt civilsamhället behöver involveras och ges möjlighet att påverka det egna närområdet.
  - **Skapa en fungerande bostadsmarknad**
    - o Genomför omfattande regelförenklingar för att göra byggande snabbare och billigare.
    - o Reformera hyresregleringen, för att fler ska få möjlighet att hyra och för att den otrygga svarthandeln med kontrakt ska minska.
    - o Gör en översyn av skatterna på att köpa, äga och sälja bostäder, utan att åter införa fastighetsskatten.

Sverige ska stå starkt i den globala konkurrensen

Sverige är ett litet och exportberoende land. Vårt välstånd bygger på att vi står starka i den globala konkurrensen. Några svenska företag har funnits sedan förra sekelskiftet, andra bara sedan årsskiftet. Några är globala, andra lokala. De fyller dock alla samma viktiga roll. De skapar jobb och välstånd i Sverige.

Dagens nystartade småföretag är morgondagens stora arbetsgivare. Sverige behöver erbjuda företag goda möjligheter att starta och växa här. För att Sverige ska kunna följa med i den globala konkurrensen krävs att regler och skatter anpassas till den digitala ekonomins förutsättningar och inte blockerar nya affärsmodeller. Och vi behöver en välutbildad arbetskraft.

Därför vill vi:

- **Stärka företagens kompetensförsörjning**
  - o Se till att utbildning leder till jobb, genom att öka utbildningarnas koppling till näringslivet. Det gäller särskilt för yrkesutbildningarna, som i högre grad bör vara lärlingsutbildningar där eleverna får lärlingsanställningar.
  - o Säkerställ att det finns tillgång till bra utbildning i hela landet, genom att värna såväl små byskolor som högskolor och universitet och öka möjligheten till distansutbildning och fjärrundervisning.
  - o Gör det enklare att rekrytera till viktiga yrken i hela landet genom att den som flyttar till en landsbygdskommun ska kunna få sina studieskulder avskrivna.
  - o Sänk marginalskatterna, för att göra Sverige attraktivt för företagare och specialister samt för att gynna utbildning och hårt arbete.
  - o Inför ett snabbinträdessystem för kvalificerad arbetskraft och för människor som vill starta företag i Sverige, så att företag hittar den kompetens de behöver.
  - o Följ upp och garantera att de så kallade kompetensutvisningarna, där människor som jobbar och betalar skatt utvisas, upphör.
- **Förstärka fokus på kunskap och trygghet i skolan**
  - o Värna och utveckla valfriheten inom skolan.
  - o Se till att vi får fler bra lärare, genom att uppmuntra duktiga studenter att bli lärare, göra om lärarutbildningen i grunden och höja lärarnas status och lön.
  - o Öka fokus på kunskap, genom att göra grundskolan tioårig, öka betoningen på kunskaper i läro- och kursplanerna och utöka undervisningstiden.
  - o Säkerställ att skolan är trygg och präglas av studiero och stärkt ledarskapet i skolan. Gör det lättare att flytta mobbare och stärk studie- och yrkesvägledarnas roll.

Framåt för ökad trygghet

Trygghet är en förutsättning för att människor ska kunna leva sina liv i frihet. Att skydda människors fri- och rättigheter från kränkningar, från såväl brottslingar som främmande makt, tillhör statens kärnuppgifter. Detsamma gäller det offentliga skyldighet att erbjuda vård till den som behöver. Om det offentliga inte klarar dessa grundläggande uppgifter riskerar tilliten, såväl mellan människor som mellan medborgare och det offentliga, att krackelera.

Ökad trygghet skapas genom att stärka det offentliga kärnuppgifter. Det handlar om fler poliser, som verkar inom en välfungerande rättsstat. Det handlar om en försvars- och säkerhetspolitik med hög och fungerande beredskap som tar ansvar

för säkerheten såväl i omvärlden som i vårt närområde. Och det handlar om en nära och tillgänglig vård, som är som starkast när vi är som svagast. LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) måste återupprättas och ge människor med funktionsnedsättning möjlighet att delta i samhället, arbeta, studera och leva ett vanligt liv. Det handlar om anständighet och rättvisa.

Korta vårdköerna och låt vården komma närmare

Svensk sjukvård är fantastisk. Varje dag gör anställda inom vården och omsorgen stora insatser för att rädda liv och vårda sjuka och skadade människor. Men på många platser råder det akut brist på vårdpersonal.

Trots att kvaliteten i svensk sjukvård är hög får fortfarande många människor vänta på vård alldeles för länge. Sedan regeringen tog bort kömiljarden har vårdköerna växt. Samtidigt hotar regeringen privata vårdgivare med ny lagstiftning så att färre vågar investera och öppna nya vårdcentraler. Många människor saknar också en fast läkarkontakt. I stället möts patienter av ny och okänd personal vid varje nytt besök på vårdcentralen. Trygga relationer och viktig kunskap om en persons hälsos historia går förlorad.

Nästan en av fem lider av psykisk ohälsa. Många av dessa är kvinnor och/eller unga. Nästan hälften av alla pågående sjukskrivningar beror på psykisk ohälsa. För att minska den psykiska ohälsan måste det förebyggande arbetet öka och insatser sättas in i ett tidigt skede. Samverkan behövs mellan vård, skola och omsorg. För att utreda och behandla de som lider av psykisk sjukdom måste köerna till den psykiatriska vården bort.

För att öka tryggheten måste vården bli mer tillgänglig och komma närmare människor.

Därför vill vi:

- **Korta vårdköerna och öka tillgängligheten**
  - o Inför en tillgänglighetsmiljard, som belönar de landsting och regioner som ser till att köerna till behandling kortas och att vårdgarantin uppfylls.
  - o Genomför en omfattande primärvårdsreform, så att fler får en fast och trygg kontakt med vården. Läkare bör exempelvis få öppna och driva vårdcentraler oavsett specialisering.
  - o Stärk patientens rätt att välja vårdgivare och förbättra informationen om kösituationen hos olika vårdgivare.
  - o Utöka möjligheterna till mer nära vård genom exempelvis mobila vårdteam och digitala vårdmöten.
  - o Låt läkare och sjuksköterskor jobba mer med patienter och mindre med administration.

- **Snabbt hjälpa människor med psykisk ohälsa**
  - o Inför en ny vårdform där patienter snabbt får hjälp vid lättare psykisk ohälsa.
  - o Korta de långa köerna till barn- och ungdomspsykiatri.
  - o Inför en samordnad barn- och ungdomshälsa, som får ansvar för barns hälsa, från graviditet tills de fyllt 25 år.
- **Genomföra ett nationellt sjuksköterskelyft**
  - o Inför en examenpremie för de som väljer att läsa till sjuksköterska.
  - o Öka möjligheten att läsa till specialistsjuksköterska med full lön.
  - o Skapa karriärtjänster för specialistsjuksköterskor, så att vi kan behålla de mest erfarna och duktigaste sjuksköterskorna.
- **Säkerställa att alla ges en trygg och värdig ålderdom**
  - o Höj garantipensionen samtidigt som det säkerställs att det lönar sig att ha arbetat.
  - o Sänk skatten för seniorer, såväl på pension som på lön. Det ska vara lika beskattning av inkomst av pension och inkomst av förvärvsarbete.
  - o Utforma vården och omsorgen med den enskilde äldre i fokus. Äldre ska i högre grad få bestämma och påverka sin vård och omsorg. De med störst behov ska inte behöva ta sig till vården, vården ska komma till dem.

Öka tryggheten och minska brottsligheten

Polisen och rättsväsendet är det yttersta skyddet för människors fri- och rättigheter. Polisen gör ett fantastiskt arbete, men saknar de resurser som krävs för att garantera tryggheten i hela landet. Sverige behöver fler och bättre betalda poliser.

Det mest effektiva brottsbekämpande arbetet är att tidigt förebygga brott. Då krävs att utanförskapet sjunker, och att kvaliteten i skolan ökar. Fler jobb ger färre brott. Vi måste också fånga upp människor som riskerar att bli kriminella tidigt. Det kräver en nolltolerans mot vardagsbrott.

Tryggheten ska gälla alla människor, i hela Sverige.

Därför vill vi:

- **Stärka rättskedjan i hela landet**
  - o Öka resurserna till polisen kraftigt, för att finansiera fler utbildningsplatser, högre lön, och bättre utrustning.
  - o Effektivisera polisens arbetssätt med inspiration från New York, där tydliga mål, resultatuppföljning och ansvarsutkrävande präglar verksamheten.
  - o Öka resurser till åklagare, domstolar och teknisk utredningsverksamhet, så att fler brott kan utredas snabbare.

- **Skydda utsatta kvinnor och barn**

- o Fler fall av våld mot kvinnor och sexualbrott måste leda till åtal och i förlängningen fällande domar – och fler av dessa domar måste ge längre straff.
- o Öka resurserna till tjej- och kvinnojourer i hela landet.
- o Höj straffen för sexualbrott mot barn och slopa preskriptionstiden för dessa brott.
- o Öka stödet till brottsoffer, bland annat genom att erbjuda stöd när en gärningsman frigges och genom att det offentliga tar ett större ansvar för att brottsoffer får det skadestånd de har rätt till.

En migrationspolitik som förenar ordning och reda med medmänsklighet och humanism

Sverige ska ta vår del av ansvaret för de globala flyktingströmmar som följer i spåren av krig, förtryck, klimatförändringar och nöd. Men ansvaret behöver också fördelas bättre mellan EU:s medlemsländer. Centerpartiet värnar om asylrätten. En reglerad invandring innebär att den som får uppehållstillstånd får stanna och att den som får avslag snabbt ska återvända till sitt hemland. Vi vill att människor som har fått uppehållstillstånd ska kunna återförenas med sin familj.

Centerpartiet vill ha en öppen arbetskraftinvandring för både låg- och högkvalificerad arbetskraft, så att svenska företag kan attrahera den kompetens de behöver. Sveriges tillväxt är beroende av utländsk kompetens.

Därför vill vi:

- **Träffa en bred, blocköverskridande och långsiktigt hållbar migrationsöversenskommelse**

- o Värna asylrätten, vilket innebär att de som bedöms ha skyddsskäl får stanna medan de som får avslag snabbt återvänder.
- o Återinför möjligheten till familjeåterförening, där barn kan få återse sina föräldrar.
- o Återinför möjligheten att få uppehållstillstånd om det finns särskilt eller synnerligen ömmande omständigheter och återinför skyddsgrunden övrigt skyddsbehövande.
- o Arbeta för fler lagliga vägar och prioritera kvotflyktingar.
- o Snabba på asylprocessen, bland annat genom att genomföra en första bedömning av asylansökningarna inom några veckor och därefter fatta beslut om den sökande ska påbörja en riktig asylprocess eller om fokus ska ligga på återvändande.
- o Gör mottagandet snabbare och billigare, bland annat genom att samla de tidiga insatserna på särskilda regionala ankomstcentra.

- o Värna möjligheten till spårbyte från asylsökande till arbetskraftsinvandrare, för att inte utvisa personer som kan försörja sig själva och sin familj.
- o Minska kostnaderna för flyktningmottagandet.

Sverige ska alltid försvaras

Sverige är värt att försvara. Det finns människor och grupper som vill Sverige illa. Som hatar de liberala, humanistiska och demokratiska värden vi står för. Som genom militärt våld och annan påverkan vill se en annan ordning. Men de får aldrig tillåtas vinna.

Såväl den militära som civila försvarsförmågan är dock alldeles för låg. Sverige ska ta ansvar för vår egen försvarsförmåga och ta vår del av ansvaret för säkerheten i såväl omvärlden som vårt närområde. Vi måste stärka vår beredskap och förmåga att möta extrema väderhändelser och naturkatastrofer, både nationellt och i samverkan med andra.

I en orolig omvärld bygger vi säkerhet tillsammans med andra. Därför vill vi utveckla och förstärka det internationella civila och militära försvarssamarbetet med våra nordiska grannar, inom EU och med NATO.

Därför vill vi:

- **Stärka den militära och civila försvarsförmågan**
  - o Stärk det civila försvaret och öka beredskapen. Det inkluderar en ökad förmåga att producera och förse Sverige med nödvändiga varor, som exempelvis livsmedel och läkemedel, att energiförsörjningen säkras och att enskilda hushålls förmåga att själva klara tillfälliga kriser stärks.
  - o Stärk räddningstjänsten och öka beredskapen för att möta kriser, extremväder och naturkatastrofer i hela landet genom ökade resurser och bättre samverkan mellan myndigheter.
  - o Höj anslagen till försvaret avsevärt. På sikt bör de uppgå till två procent av BNP, vilket skulle innebära en fördubbling jämfört med idag.
  - o Påbörja processen för att bli medlem i NATO snarast möjligt. Detta bör ske i bred politisk samverkan och i nära samarbete med Finland.
- **Bekämpa terrorism**
  - o Kriminalisera stödande av, samröre med och finansiering av terrororganisationer.
  - o Stoppa utbetalningar av offentliga medel till organisationer som vill avskaffa demokratin. Pengar som felaktigt betalas ut ska återkrävas.
  - o Öka insatser för att förhindra radikaliserings och stödja avhoppbarverksamhet.
  - o Straffen för terrorrelaterade brott ska skärpas.

Framåt för en grön framtid

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Effekterna av klimatförändringarna drabbar hela mänskligheten med fler extrema väderhändelser och naturkatastrofer. Torka, översvämningar och hunger tvingar människor runt om i världen att fly från sina hem. Stora delar av Sverige har drabbats av svår torka och enorma skogsbränder som förstör ofattbara mänskliga och ekonomiska värden.

Klimatet kan räddas. Det är inte för sent. Men det kräver en djärv och offensiv klimatpolitik. Klimatet räddas inte genom att stoppa tillväxten och blicka bakåt. Det är inte genom att förkasta allt det goda som människans uppfinningsrikedom och tillväxten har gett oss som vi minskar utsläppen. Tvärt om är det just genom den mänskliga uppfinningsrikedomen och en grön tillväxt som vi klarar klimatomställningen. Vår teknik och smarta lösningar kan bidra till jobb och tillväxt här, samtidigt som det ger minskade utsläpp i omvärlden.

Sverige måste förbättra krisberedskapen för att möta ett mer extremt väder. Torka, skogsbränder, översvämningar och stormar slår hårt mot det som är motorn i den gröna omställningen: bönderna som producerar vår mat, skogsbruket och den förnybara energin. Därför måste vi stärka beredskapen och räddningstjänsten i hela landet och se till att Sverige har kraftfulla resurser att sätta in från nationellt håll om delar av landet drabbas.

Vi kan inte ensamma lösa de globala miljöhoten. Men Sverige kan och ska vara pådrivande i det internationella miljöarbetet. Vi ska bidra till globala klimatavtal. Vi ska arbeta för att EU:s klimatpolitik blir mer ambitiös. Och vi ska samarbeta med våra grannländer för att förbättra havsmiljön.

Då krävs tydliga styrmedel istället för tomma planer. Det som släpper ut och smutsar ner ska beskattas och fhas ut. Det förnybara och gröna måste gynnas. Så kan vi skapa en hållbar grön tillväxt som förenar ekonomisk utveckling och minskad miljöpåverkan. Så kan Sverige gå före, visa vägen och bli ett klimatföredöme för resten av världen.

Sverige behöver ställa om till gröna transporter

Ska vi klara klimatmålen måste transporterna ställas om. Fler behöver välja tåget, bussen eller cykeln. Fossila drivmedel ska ersättas av förnybara bränslen och el i både person- och godstransporter.

Sverige är ett land med stora avstånd. För många är det nödvändigt att ta bilen. Den

gröna omställningen kan inte bara bestå av en politik för att få människor att tvingas bort från det fossila. Den måste också innehålla en politik för hur människor enkelt ska kunna ställa om till det förnybara.

Genom att göra det mer lönsamt att välja klimatsmarta transporter kan vi kraftigt sänka utsläppen av växthusgaser och klara våra högt ställda klimatmål och bromsa klimatförändringarnas ödesdigra konsekvenser.

Därför vill vi:

- **Göra det lönsamt att vara klimatvänlig**
  - o Förstärk och förenkla den gröna bil-bonusen, där de som köper smutsiga bilar betalar en avgift för att finansiera en bonus för de som köper de mest miljövänliga bilarna.
  - o Ställ om lastbilflottan med hjälp av miljölastbilspremier och klimatbonusar.
  - o Öka miljöstyrningen i fordonsskatten.
- **Ge människor något att ställa om till**
  - o Bygg fler laddstolpar och investera i infrastruktur för elektrifiering i hela landet.
  - o Öka stödet till, och skapa bra villkor för, produktion av miljövänliga, förnybara bränslen.
  - o Satsa på snabba och punktliga tåg, genom att investera i de lokala och regionala banorna och bygga höghastighetsjärnväg. Det ger möjlighet för fler att välja tåget och ger mer kapacitet för gods på järnväg.
  - o Ställ krav på att flyget blandar in biobränsle i tanken och satsa på forskning för miljövänligt flyg.
  - o Underlätta för säkra och hållbara godstransporter till sjöss.
  - o Ta bort energiskatten på kollektivtrafik, exempelvis båtar och bussar, som går på el.
  - o Förenkla byggandet av en säker och robust cykelinfrastruktur.

Ersätt gammal fossil energi med ny, grön teknik

Skatter påverkar hur människor och företag betar sig. Centerpartiet vill se en grön skatteväxling. Genom att höja skatten på utsläpp som skadar miljön kommer människor och företag att släppa ut mindre. Genom att använda intäkterna till att sänka skatten på jobb och företag kommer fler att arbeta och starta företag. Så skapar vi en grön tillväxt.

Därför vill vi:

- **Gynna gröna investeringar och miljövänlig teknik**
  - o Inför ett grönt avdrag, som fungerar som ett dubbelt ROT-avdrag för klimatsmarta investeringar i hemmet.
  - o Fortsätt utbyggnaden av förnybar energi, bland annat med lägre skatt på miljövänlig energi och ökad forskning.
  - o Använd miljövänliga produkter från den svenska skogen – biodrivmedel och biomaterial – för att fasa ut fossila bränslen och material.
- **Genomföra en kraftig grön skatteväxling**
  - o Fasa ut fossila subventioner.
  - o Inför en skatt på avfallsförbränning.

Vardagen ska vara fri från gifter och haven rena

Det finns kemikalier som, ensamma eller i kombination med andra kemikalier, är skadliga för såväl människor som naturen. Vissa av dessa bör förbjudas helt. Andra bör användas i mindre omfattning än idag. Många av dessa kemikalier finns i de leksaker som våra barn leker med, i kläderna vi bär och i produkterna vi använder i våra hem. Centerpartiet vill skapa en giftfri vardag och minska användningen av dessa farliga kemikalier.

Våra hav och sjöar är hotade. Globalt är nedskräpning, läckage av kemikalier och utsläpp av föroreningar stora problem. Men också i Sverige är problemen omfattande. Varje år sköljer stora mängder plast och skräp in på västkusten. Östersjön präglas av övergödning och bottendöd. Och tillgången till rent dricksvatten är hotad på många platser i landet. Dessa problem måste lösas.

Därför vill vi:

- **Minska mängden farliga kemikalier**
  - o Bredda kemikalieskatten till fler varor och produkttyper, som farliga kemikalier i kläder och skor.
  - o Stärk insatserna när det gäller kontroll av, information kring och kartläggning av användandet av kemikalier.
- **Rädda vårt vatten**
  - o Satsa på en blå miljard, för att stoppa bottendöden, säkra ett hållbart fiske, rena haven från nedskräpning och gifter samt säkra tillgången till dricksvatten i hela landet.
  - o Minska nedskräpningen genom att införa en skatt på plastpåsar och fasa ut engångsartiklar i plast.
  - o Rädda Östersjön och minska övergödningen med hjälp av en ny utsläppshandel i Östersjöregionen som gör det dyrare att förorena.

Ansvarsfullt samarbete för Sveriges bästa

Vi söker väljarnas förtroende för att vi tror att Centerpartiets politik är bäst för Sverige. Men inget enskilt parti kan ensamt lösa alla de utmaningar som Sverige står inför. Centerpartiet går därför till val med Alliansen. Alliansen har gemensamma lösningar på svåra problem. Och vi har bevisat att vi klarar av att regera på ett ansvarsfullt sätt.

Nästa mandatperiod kommer också att kräva blocköverskridande samarbeten. Det behövs för att frågor som varit låsta och olösta under lång tid ska kunna få långsiktiga lösningar.

Det behövs en reform av arbetsmarknaden, som låter de som idag står utanför komma in och få ett jobb samtidigt som tryggheten fördelas mer rättvist. Det behövs en reform av bostadsmarknaden, så att byggande blir enklare och billigare i hela landet och bostadsbristen minskar. Det behövs en skattereform, som sänker skatten på jobb och företagande och gör skattesystemet enklare. Centerpartiet arbetar också för en långsiktig och blocköverskridande migrationspolitisk överenskommelse, som förenar humanism och medmänsklighet med ordning och reda.

Framåt för ett nytt ledarskap för Sverige

Sverige står inför många och svåra utmaningar. Integrationen misslyckas. För många hamnar utanför och för få kommer i arbete. På vissa orter, såväl på landsbygden som i städerna, går utvecklingen åt fel håll. Butiker stänger ner och kriminella nätverk skapar otrygghet. Vårdköerna växer. Människor får inte tillgång till den vård som de har betalat skatt för under ett helt liv. Och temperaturen fortsätter att stiga, med flyktingströmmar, naturkatastrofer och en förstörd miljö som följd.

Vi får dock inte glömma att världen är en bättre plats att leva på än någonsin tidigare. Fattigdomen sjunker och andelen flickor som får gå i skolan ökar. Sverige är ett av de bästa länderna i denna allt bättre värld. Vi är rika, jämställda och klimatsmartare. Vi kombinerar ekonomisk tillväxt med lägre utsläpp. Och vi erbjuder människor ett liv i fred och frihet.

De problem vi står inför går att lösa. Men då krävs ett handlingskraftigt och ansvarsfullt ledarskap. Det måste bli enklare och billigare för företagen att anställa, framför allt nyanlända och andra som idag står utanför. Vi måste se till att trygghet är något som präglar hela landet. Och vi måste sänka utsläppen av växthusgaser med hjälp av ny, grön teknik.

Centerpartiets starkt grundade värderingar bygger på alla människors lika värde, och att alla ska få möjlighet att göra sina egna livsval. Vår färdriktning vägleds av en stark reformagenda för att utveckla hela Sverige. Vi har erfarenheten och förmågan att omsätta våra idéer och förslag så att de leder till påtagliga resultat.

Alla som röstar har möjligheten att ge Sverige ett nytt ledarskap i september. Ett nytt ledarskap som för Sverige framåt.

www.centerpartiet.se

Valplattform 2018 för Centerpartiet

Nytt ledarskap för Sverige

Januari 2018

1. Valets avgörande politiska utmaningar

Svenska folket står i september 2018 inför ett antal avgörande vägval. Det handlar om att inte låta Sverige klyvas, att skapa trygghet i hela landet och att nå resultat för miljön och klimatet genom grön tillväxt.

Svenska folket kan nu se tillbaka på snart fyra år av politisk osäkerhet. Trots en internationell högkonjunktur ökar klyvningen mellan människor i Sverige. I valet i september finns chansen för alla att använda sin röst för förändring.

Den svaga regeringen bedriver en orättvis jobbpolitik, misslyckas med integrationen, straffbeskattar småföretagen, kan inte upprätthålla rättsstaten i hela landet, låter vårddköerna växa och klimatutsläppen öka.

Valet i Sverige hösten 2018 kommer samtidigt att bli ett avgörande vägval mellan ett liberalt alternativ för humanism, samarbete och ansvarstagande, och en nationalistisk återvändsgränd som bygger på slutenhet, misstro och kollektiv skuldbeläggning.

En röst på Centerpartiet är en röst för att byta ut den socialdemokratiskt ledda regeringen. Det är också en röst för att säkerställa att Sverigedemokraterna inte får inflytande över hur Sverige styrs.

Du som röstar har möjlighet att ge Sverige ett nytt ledarskap i september.

Centerpartiets reformagenda

Centerpartiets valplattform fokuserar på reformer för att möta utmaningar på flera centrala områden.

Låt inte Sverige klyvas

- Alla jobb behövs – öppna dörren till första jobbet och ge jobbskaparna möjligheter
- En integration för alla i Sverige – jobben är nyckeln
- Utveckla hela landet – tillväxten skapas runt om i Sverige

Trygghet i hela landet

- Starkare trygghet från brott och övergrepp
- En nära och tillgänglig vård när du behöver den

Sverige behöver grön tillväxt

- Gynna gröna, smarta tekniklösningar
- Vi kan klara klimathoten
- En vardag utan gifter – med renare vatten och hav

2. Sverige behöver ett nytt ledarskap

För att vända rädsla och oro till hopp och framtidstro behövs ansvarstagande, handlingskraft och en reformagenda baserad på tydliga värderingar.

2.1 Sverige är ingen isolerad ö

En avgörande faktor för en god ekonomisk utveckling och stark välfärd i Sverige är öppenhet och samarbete med omvärlden. Det är också grunden för den exportorienterade ekonomi som gjort Sverige rikt. Utvecklad handel, möjligheter för människor att röra sig över nationsgränser och aktivt samarbete inom EU, FN och andra internationella organ är enormt viktigt för fortsatt välbefinnande. För att Sverige ska fortsätta att utvecklas positivt kan vi aldrig välja slutenhet.

Omvärlden är i ständig och snabb förändring. Förutsättningarna för svensk politik, och livsvillkoren för oss som bor i Sverige, beror i hög grad på vad som sker globalt och i andra länder. Till en stor del är den globala utvecklingen mycket positiv. Sett över tid har barnadödlighet och extrem fattigdom minskat radikalt, livslängden har ökat markant, flera svåra sjukdomar har bemästrats och antalet demokratiska länder blivit långt fler.

Men många svåra globala utmaningar återstår. Utsläppen av växthusgaser är en fortsatt påtaglig fara för planetens framtid. Den ryska regimen aggerativa politik skapar spänningar och osäkerhet i vårt närområde. Krig och konflikter i Mellanöstern och Afrika driver människor på flykt. Radikalisering och terrorism är ett fortsatt hot med många terrordåd i städer också i Sverige och i Europa. I USA har den oberäknelige Donald Trump valts till president 2016. Samma år har en majoritet av de brittiska väljarna röstat för att Storbritannien ska lämna EU. Högerpopulism och nationalism skapar oro i många länder.

På många håll har socialdemokratiska och även konservativa partier misslyckats med att stå emot denna utveckling. Samtidigt har vi i ett antal länder kunnat se hur liberala partier och andra mittenpartier fått framgång genom att stå för en ansvarsfull, humanistisk linje med konstruktiva lösningar på de problem som göder missnöjet. Valframgångar de senaste åren gör att de liberala och demokratiska partierna nu är en av de starkaste politiska krafterna i Europa.

Sverige behöver ett ledarskap som står för utvecklad öppenhet och internationellt samarbete. Samtidigt ska vi vara väl rustade för att möta de svårigheter som oro och osäkerhet i omvärlden kan medföra.

2.2 Vår värdegrund inkluderar alla människor

Centerpartiet står upp för de värderingar som utgör grunden för ett fritt och tryggt samhälle. Det handlar om en liberal demokrati, mänskliga fri- och rättigheter, socialt och ekonomiskt ansvarstagande samt värnande av äganderätt och näringsfrihet. Vi står på den enskilda människans sida med ett tydligt underifrånperspektiv i politiken. Dessa värden har vi under ett antal år tagit för självklara, både i Sverige och i andra länder. Men nu ser vi värdegrunden hotad av nationalistiska och populistiska krafter.

Centerpartiet står bestämt för att alla människor, oavsett ursprung, religion, kön eller sexuella tillhörighet, har samma värde och rättigheter. Att ingen ska känna rädsla för att utöva sin religion i Sverige. Att kvinnor och män ska känna samma trygghet i sina hem och i det offentliga rummet.

Idag ser vi dessa värden hotade på flera olika sätt. Människor trakasseras och attackerar på grund av sin religiösa tro. Företrädare för extrema organisationer visar öppen rasism. Kvinnor och barn utsätts ständigt för kränkningar, trakasserier och även rena övergrepp. Människor med utländskt ursprung stämplas kollektivt som potentiellt kriminella.

Centerpartiet kommer alltid att vara en rakryggad motkraft mot dessa hot. Sverige ska vara ett öppet och inkluderande land. Vi är en kraft för ett inkluderande samhälle som ger alla möjlighet att göra sina egna livsval. När politiska motståndare ser människor ovanifrån, vill styra, begränsa, reglera och beskatta deras vardag, då har vi en bergfast tro på människors egen förmåga att forma sin egen framtid, och att välståndet byggs underifrån. Vi står på människors sida mot klåfingriga politiker och byråkrater.

Krig och förföljelser drabbar miljontals människor. För varje människa är det en ofattbar tragedi att behöva fly från sitt hemland och mista sina nära och kära. Flyktingströmmarna innebär också en utmaning för berörda länder, Europa och även för Sverige. Det krävs ett ökat gemensamt ansvarstagande i EU för dessa frågor. En viktig grund är att de som fortsatt kommer till Sverige eller EU och söker asyl ska ha rätt att få sina skyddsskäl prövade, och att man ska ha rätt att återförenas med sin familj. Vi är övertygade om att det går att föra en migrationspolitik som förenar medmännisklighet med ordning och reda.

En central fråga är att utveckla samarbetet med andra länder. Det handlar i hög grad om samarbetet inom EU efter Brexit. EU:s inre marknad och de fyra friheterna måste värnas. Europas länder behöver mer samarbete på flera områden, bl a när det gäller miljö och klimat, försvar och säkerhet och i migrationsfrågor. Vi behöver fler och utvecklade handelsavtal med andra delar av världen. Ökad gemensam säkerhet behöver byggas genom ett svenskt medlemskap i NATO. Andra politiska krafter vill lämna EU, ta avstånd från NATO och skapa ett mer slutet Sverige.

Valet i Sverige hösten 2018 kommer på flera sätt att bli ett avgörande vägval mellan ett liberalt alternativ för humanism, samarbete och ansvarstagande, och en nationalistisk återvändsgränd som bygger på slutenhet, misstro och kollektiv skuldbeläggning.

2.3 Den svaga regeringens misslyckanden drabbar Sverige

Sverige har sedan valet 2014 en svag S-ledd regering med ett bräckligt parlamentariskt underlag. Varken Allianspartierna eller de rödgröna partierna har egen majoritet. Sverigedemokraterna utgör en oberäknelig faktor i riksdagen.

Högkonjunkturen i svensk ekonomi närmar sig sin topp när svensk export lyfts av den starka globala återhämtningen efter finanskrisen. Men de goda tiderna vilar på bräcklig grund. Med den S-ledda regeringens politik slösas högkonjunkturen bort. Regeringen bedriver en oansvarig löftespolitik som förstärker obalanserna och riskerna för en överhettning, i stället för att använda de goda tiderna för att skapa en hållbar grund för långsiktig tillväxt. Samtidigt lägger man inte fram förslag som löser de stora samhällsproblemen.

Regeringens politik går åt fel håll på flera avgörande områden. Genom kraftiga skattehöjningar belastas de jobbskapande företagen och människor i vanliga inkomstlägen. Sverige riskerar att klyvas mellan de som har och inte har jobb. Istället för att ta itu med de verkliga problemen inom vård och skola ägnar sig regeringen åt skendebatter om hur man kan förbjuda eller begränsa välskötta välfärdsföretag.

Trots att Sverige har mycket goda grundförutsättningar, har den S-ledda regeringen misslyckats på en rad centrala områden.

- Klyvningen av Sverige ökar. Alltfler av de arbetslösa tillhör nu utsatta grupper, dvs unga utan gymnasieutbildning, utlandsfödda, långtidsarbetslösa eller funktionsnedsatta.
- Integrationspolitiken har misslyckats. Det tar nu i genomsnitt nio år för en utlandsfödd att få jobb i Sverige.
- De jobbskapande småföretagen har belastats med en mycket tung ökad skattebörda sedan vänsterregeringen tog över efter valet 2014.
- Lokalt närvarande polis saknas på många mindre orter, på landsbygd och i förorter. Polistätheten har minskat. Våld och kriminalitet skapar oro och osäkerhet.
- Köerna till sjukvården ökar, tillgängligheten minskar och ojämlikheten när det gäller tillgång till sjukvård i olika delar av Sverige ökar.
- De klimatfarliga utsläppen, som minskade under alliansregeringen, ökar nu.

Socialdemokraterna har tappat bort arbetet för rättvisa och trygghet för vanliga människor. De klarar inte av att hantera en rad centrala områden. Regeringen bedriver en orättvis jobbpolitik, misslyckas med integrationen, straffbeskattar småföretagen, kan inte upprätthålla rättsstaten i hela landet, låter vårdköerna växa och låter klimatutsläppen öka. Det behövs ett nytt ledarskap för Sverige.

2.4 Vi vill vända oro och rädsla till hopp och framtidstro

Mycket av samhällsklimatet och debatten präglas av en stor oro och känsla av otrygghet. Många upplever att utvecklingen på flera områden går åt fel håll. Oron för att bli utsatt för våld eller annan kriminalitet får stort utrymme i massmedia. Det är viktigt att lyssna på oron, utan att svartmåla, och att hitta vägar att vända oron och rädslan till hopp och framtidstro.

Sverige behöver ett nytt politiskt ledarskap. Ett ledarskap som utgår från att ta tillvara de initiativ och det arbete som människor runt om i landet, i ideella föreningar, i små företag, i familjen och enskilt bedriver. Som bygger vidare på de värderingar som gjort Sverige till ett starkt och bra land att leva i: frihet, trygghet, ansvar, öppenhet och tolerans. Vi vet att människor runt om i Sverige har viljan och förmågan att skapa en god utveckling – om de får möjligheter.

För att vända rädsla och oro till hopp och framtidstro vill vi erbjuda ansvarstagande, handlingskraft och en reformagenda baserad på tydliga värderingar.

Jobben är grunden för att människor ska kunna forma sina egna liv, för utveckling i hela landet, för en lyckad integration och för att finansiera en god välfärd. Centerpartiets politik fokuserar på att fler jobb ska växa fram i företagen – inte minst de små växande företagen.

Detta är särskilt viktigt för de som står långt från arbetsmarknaden. Alla jobb behövs för att Sverige inte ska klyvas.

Sverige behöver fler liberala reformer för att inte stagnera, utan fortsätta att utvecklas. Reformerna som gör att fler får uppleva glädjen i ett första jobb och värmen av att ha kollegor. Centerpartiet går till val på en stark reformagenda för en mer inkluderande arbetsmarknad, bättre integration, goda villkor för entreprenörskap, rättvisa och lägre skatter, och utvecklad valfrihet och kvalitet i välfärden.

En framsynt reformpolitik omfattar utveckling i hela landet. Centerpartiet går till val för att ge företag och jobb bättre möjligheter att utvecklas i alla delar av Sverige, utbyggt bredband, bättre järnvägar och vägar, närvarande poliser i hela landet, samt likvärdig tillgång till vård i vilken del av landet du än bor.

Miljön och klimatet behöver en politik som ger resultat istället för svävande visioner och symbolpolitik. Centerpartiet går till val med kraftfulla förslag för bättre miljö. Det handlar om att gynna det som är miljövänligt och beskatta det som hotar miljön, bygga ut och förbättra järnvägstrafiken, minska utsläppen från transporterna och arbeta för rena hav och vatten.

Sverige behöver hopp, framtidstro och optimism. Vi ser de problem vi står inför men drabbas inte av hopplöshet. Vi är övertygade om att Sverige kan bli starkare, tryggare och öppnare med goda liberala lösningar. Vi har stor erfarenhet av att regera, att ta ansvar och att visa handlingskraft för att uppnå tydliga resultat som gör livet bättre för människor i vardagen.

3. Låt inte Sverige klyvas

Tryggheten i att ha ett jobb ska vara till för alla, även för den som idag är långtidsarbetslös eller nyanländ. För den som inte gått färdigt gymnasiet, inte har en lång akademisk utbildning, som har en funktionsnedsättning eller inte kan prata flytande svenska, ser det idag annorlunda ut. Men det är människor som också vill bidra, som kan göra nytta, men som istället tillhör det Sverige som glömts bort.

Vi måste se det bortglömda Sverige. Det handlar om alla de människor som varit arbetslösa länge, som står utanför den mur som vi byggt upp kring arbetsmarknaden med hårda regleringar och höga skatter. Det handlar om att vi måste förnya den svenska modellen för att kunna överbrygga den klyfta som idag öppnat sig mellan de som har jobb och de som är arbetslösa. Mellan de människor som har det bra, med fast jobb och bra lön och de som fastnat i utanförskap.

Även om högkonjunkturen gör att hjulen i ekonomin snurrar fort och jobben växer till så kommer inte den positiva utvecklingen alla till del. När regeringen pratar om utvecklingen i svensk ekonomi och visar grafer över sysselsättningen som ökar, då är det tusentals människor som inte alls känner igen sig i beskrivningen. För många av de som är arbetslösa så handlar vardagen fortfarande om att få pengarna att räcka till, att brottas med tankar om att inte vara behövd och att inte få vara med och bidra.

Valåret 2018 kommer nära 300 000 personer av de arbetslösa ha en utsatt ställning på arbetsmarknaden. Det är fler människor än som bor i till exempel Dalarna eller Västmanland.

Det tar nu i genomsnitt nio år för flyktingar att få ett jobb i Sverige. Sjuktalet ligger på höga nivåer, många av dem med psykisk ohälsa. Långtidsarbetslösheten stiger. Risken finns att en ny bidragsberoende underklass blir permanent.

Runt om i landet finns det mindre orter där industrin eller bruket lagt ner och lämnat efter sig arbetslöshet, stängda butiker och avfolkning. Vi ser också hur klyvningen i många av städernas utsatta områden, där arbetslösheten är hög och beroendet av bidrag är stort. När allt längre tid går utan arbete känner dessvärre många sig svikna av samhället och vänder sig mot det.

Det är så det kluvna Sverige ser ut. För Centerpartiet är en av de viktigaste uppgifterna i svensk politik att minska klyvningen och binda samman samhället. Vi ska vända oro och rädsla till hopp till framtidstro. Vi ska återigen vara ett land som håller ihop. Människor behöver få mer makt över sina egna liv. För att vända utvecklingen behövs breda reformer av arbetsmarknaden, bostadsmarknaden och skattesystemet under nästa mandatperiod. Vi måste riva de murar som stänger människor ute. Vi måste sluta klyftan.

3.1 Alla jobb behövs - öppna dörren till första jobbet

Att öppna fler dörrar till första jobbet är helt centralt för att bryta klyvningen på arbetsmarknaden. I alla andra EU-länder finns högre andel jobb utan utbildningskrav. Sverige är sämst i klassen. Samtidigt har många av de jobb som finns idag så höga ingångslöner att arbetsgivare inte vågar satsa på och lära upp en oerfaren arbetssökande.

Det är nu dags att få människor som står utanför, inte minst många nyanlända, att gå från bidrag in i arbete. Det måste vara möjligt att börja på arbetsmarknaden till en något lägre lön och lära på jobbet, skattekilarna för att anställa måste sänkas, den ineffektiva Arbetsförmedlingen göras om i grunden och arbetsmarknadsåtgärderna bantas och fokuseras. En inkluderande arbetsmarknad, där lagar och regler är anpassade för dagens och morgondagens verklighet behöver växa fram.

Det ska finnas vägar ut ur arbetslöshet för utsatta grupper. Det bygger också på att små och växande företag kan börja anställa även de som står utanför. Företagen behöver få växa utan att tyngas av skatter, avgifter och regleringar som gör det svårt att anställa.

Det behövs en ny stor skattereform som minskar skatten på arbete, med mer transparenta skatter, ett lägre skattetryck och att skifta skattebördan från arbete till skatt på konsumtion och miljöutsläpp.

En mer jämställd arbetsmarknad är en central fråga. Jämställdheten inom företagandet måste bli bättre. Företagande är ett viktigt sätt att stärka kvinnors ekonomiska makt. Vi behöver öka såväl andelen, som antalet, kvinnor som driver företag, bland annat genom att värna och utveckla företagande inom kvinnodominerade branscher, inte minst tjänsteföretagen, såsom vård- och omsorgssektorn samt RUT-sektorn.

Samtidigt som många hamnar utanför kämpar entreprenörer och anrika storföretag för att kompetensförsörjningen och ta ledningen i den nya globala digitaliserade ekonomin. Svenska start-ups, små och medelstora företag, och stora företag, erövrar världen med innovationer. I det läget måste Sverige, både företag och anställda, få en chans att hänga med i utvecklingen.

Företagen måste kunna växa här och inte tvingas utomlands på grund av kostnadsläget. Alla behöver få möjlighet att vidareutbilda sig högre upp i åldern, och få fler chanser till omstart.

3.2 En integration för alla i Sverige

Sveriges integrationspolitik har djupa brister och står i dag inför sin största prövning någonsin. Om inte problemen med utanförskap ska fördjupas och permanentas krävs kraftfulla åtgärder snarast.

Att få in den växande grupp av människor som saknar både utbildning och erfarenhet i arbete, kräver en rad nödvändiga och genomgripande reformer. Samtidigt får inte de problem vi står inför just nu stå i vägen för en långsiktigt optimistisk syn på vad människor kan bidra med – oavsett om de är födda i Sverige eller i ett annat land.

För att fler nyanlända ska få ett jobb krävs att arbete uppmuntras från dag ett, att inträdesjobb med lägre ingångslöner införs, att arbetsgivaravgiften slopas när man är ny på arbetsmarknaden, att arbetsmarknaden är inkluderande och att Arbetsförmedlingen läggs ner i sin nuvarande form och ersätts med fristående alternativ. Egenföretagande bör underlättas, det framgångsrika RUT-avdraget breddas och besöksnäringen och tjänstesektorn få goda villkor. Detta utgör tillsammans kärnan i Centerpartiets politik för att sänka trösklarna till arbete för nyanlända.

För att det ska bli enklare att komma in i samhället krävs mer kunskap om hur Sverige fungerar. Det finns ett stort värde i att nyanlända tidigt får ta del av det svenska samhället och kunskap om hur det fungerar. Redan i asylprocessen vill Centerpartiet göra det obligatoriskt med deltagande i samhällsorientering.

Det ska också alltid löna sig att gå från bidrag, i synnerhet försörjningsstöd, till jobb.

För att minska kostnaderna för mottagandet bör fler välfärdsförmåner göras arbetsbaserade för nyanlända, precis som det redan är i flera system för den som är född och uppvuxen här.

Utbildningen i svenska för vuxna invandrare, SFI, som idag ofta fungerar dåligt, behöver göras om för att människor själva ska kunna välja utbildare och göras resultatbaserad och arbetsanpassad. Vi vill också bygga ut svenskan i yrkesanpassad SFI och ge lärlings- och yrkesutbildningarna högre status både på gymnasiet och för vuxna.

För människor som bor i utanförskapsområden behövs förebyggande trygghetsåtgärder. Den rättslöshet som råder i vissa kvarter och förorter behöver brytas med fler poliser och andra trygghetsskapande åtgärder. Rättsstaten måste återta kontrollen och skapa trygghet för de boende. Företagare som skapar jobben känner sig idag otrygga, får upprepade inbrott och stänger till och med igen sina butiker. Rättsstaten behöver de resurser som krävs för att människor och företagare, som restaurang- och butiksägare, ska känna sig trygga igen. Skolor och förskolor bör stärkas så att förankringen med de boende i områdena blir bättre.

3.3 Utveckla hela landet – tillväxten skapas runt om i Sverige

Oavsett om man bor på landsbygden, i mindre orter, i städernas förorter eller innerstaden ska människor ha likvärdiga möjligheter att leva, arbeta, driva företag och känna trygghet.

Landsbygden och städerna delar många utmaningar med varandra. I såväl bruksorter som förorter finns ett behov av fler jobb, närvarande polis och rättsstat, och en välfungerande och klimatsmart infrastruktur. Även behovet av en reformerad bostadsmarknad är stort i hela landet, oavsett om det handlar om att möjliggöra fler lägenheter, ökat byggande i strandnära lägen på landsbygden eller om att reformera bostadsmarknaden i storstäderna.

Likvärdiga möjligheter i hela landet innebär inte likformighet. Samma utmaning kan lösas på skilda sätt i olika delar av landet. Politiken behöver därför utformas med en insikt om att förutsättningarna ser olika ut i olika delar av landet.

Om alla delar av landet ska kunna växa, krävs bättre förutsättningar för framför allt jobb och företagande, men även bostäder, offentlig och kommersiell service, och fungerande vägar, järnvägar, flyg, sjöfart, cykelvägar och bredband. Detta hindras idag i stor utsträckning av regler, lagar och skatter.

Statens verksamheter har de senaste decennierna i hög takt centraliserats till storstäder och centralorter. Centerpartiet vill att fler av statens funktioner utförs på mindre orter där kostnadstrycket är lägre. Då ger vi fler möjligheter till jobb till människor som bor utanför storstäderna, samtidigt som det finns potentiella vinster i form av lägre kostnader och högre effektivitet.

En förutsättning för tillväxt och möjligheten att leva i hela landet är att människor har någonstans att bo. Alltför omfattande regleringar av byggande och uthyrning har gjort det dyrt att skaffa bostad. En snabb uppgång av svenskarnas skuldsättning, underblåst av skenande bopriser i storstäderna, har ökat på obalanserna och riskerna i ekonomin. Men på andra platser i Sverige byggs det inte alls, trots bostadsbrist. En rad regler hindrar byggandet i attraktiva områden på landsbygden, vilket i sin tur hämmar utvecklingen utanför städerna. För att skapa fler platser för attraktiva bostäder krävs bland annat mer byggbar mark, att antalet riksintressen minskas och att strandskyddsreglerna reformeras.

Ska vi klara jobben, skapa goda förutsättningar för företagande och få ett Sverige som håller ihop krävs fungerande infrastruktur i hela landet. Annars riskerar Sverige att dras isär ytterligare. Centerpartiet prioriterar därför ett infrastrukturlyft för hela landet, med till exempel upprustning och nyinvestering i såväl regionala tågbanor som höghastighetståg, förslag för en mer hållbar och klimatanpassad vägtrafik, sjöfart och flyg samt bredband.

4. Trygghet i hela landet

En grundläggande förutsättning för säkerhet och trygghet är att vi kan leva utan att vara rädda för att vi ska bli utsatta för brott. Vi ska kunna somna utan att vara oroliga för inbrott och låta barnen gå till skolan utan oro för mobbning eller andra övergrepp. Rättsstaten ska vara likvärdig och närvarande för alla människor och i alla delar av Sverige. Polisen ska vara närvarande och synlig.

Trygghet är också att veta att vården finns där när vi behöver den. Att barnens vård finns nära, att vi kan få träffa en läkare när vi behöver och att samhällets skyddsnät finns för oss om vi behöver det. Det ställer krav på tillräckligt med händer i vården, att sjuksköterskor och annan vårdpersonal har goda arbetsvillkor. Det måste finnas en nära och tillgänglig vård i hela landet.

4.1 Starkare trygghet från brott och övergrepp

Ansvar för att garantera människors säkerhet och trygghet är en av statens viktigaste uppgifter. För att lösa denna uppgift behövs både fler poliser, skärpta straff och en bättre fungerande rättskedja. Vi behöver ett attraktivt polisyrke och vi behöver effektivisera rättskedjan så att fler brott klaras upp snabbare. Tryggheten består också i att lagarna är tydliga och rättssäkerheten stabil, så att ingen döms för brott som de inte har begått.

Polisen måste vara närvarande, tillgänglig och synlig för människor i hela landet. Den ska ha ett långsiktigt mandat och de lokala poliserna ska i största möjliga mån jobba med uppgifter kopplade till det lokala området. Tryggheten ska värnas i hela landet, oavsett om du bor på landsbygden, i storstaden eller i något av våra utanförskapsområden.

För varje brott som begås tilltar människors otrygghet. Samtidigt visar undersökningar att förtroendet för polisen minskar. Denna kombination riskerar att påverka tilliten till rättssamhället. För att mota en sådan utveckling krävs kraftfulla satsningar på ökad lokal polisiär närvaro, ökade resurser för att utreda och lagföra begångna brott, och andra trygghetsskapande åtgärder. Rättsstaten måste finnas närvarande och nära i hela landet.

Att förtroendet för rättsväsendet är högt samt att rättssamhället är stabilt och försvarar människors fri- och rättigheter i hela landet är grundläggande. Sverige är i grunden ett tryggt och säkert land, men den oro som sprider sig måste tas på allvar. Vår trygghet kräver en lokalt närvarande polis och ett rättsväsende som står rustat att hantera kriminaliteten. Det behövs mer effektiva insatser mot gängkriminalitet, grov organiserad brottslighet, vardagsbrott och våld mot kvinnor och barn.

Radikalisering, extremism och terrorism är ett hot mot vårt öppna samhälle och vårt sätt att leva. Den terrorrelaterade verksamheten i Sverige domineras av aktörer som är motiverade av våldsfrämjande islamistisk extremism, men även andra extremistiska organisationer inom vit makt-miljön och den autonoma vänstermiljön utgör ett hot. Därför krävs en motkraft mot terrorism och radikalisering, skärpta straff, att lagarna tillämpas och mer resurser till rättsväsendet.

Otrygghet drabbar barnen i deras skolmiljö. Barn och ungas, liksom kvinnors, utsatthet, ökar. Att känna en krypande oro på väg till skolan, en ovilja att gå dit, eller en längtan efter att få lämna klassrummet och komma hem igen är en allt för vanlig känsla bland elever.

Centerpartiet vill ta krafttag mot mobbingen, blanda annat genom att skärpa möjligheten att omgående flytta elever som allvarligt stör studieron eller tryggheten för övriga elever. Vi vill också säkerställa rättigheten att byta klass eller skola för elever som blivit trakasserade.

Tjejer och kvinnor har alltid blivit utsatta för sexuella trakasserier och sexuella övergrepp. Under hösten 2017 har #metoo på ett skrämmande och alarmerande sätt visat hur utbrett detta problem är i vårt samhälle. Trakasserier och övergreppen pågår

överallt, inom alla branscher, i skolor, organisationer och föreningar. Det kan ingen längre blunda för. Kvinnor ska aldrig behöva finna sig i att utsättas för nedvärderande språk, tafsande och sexuella övergrepp, vare sig på jobbet, i skolan, i hemmet eller i det offentliga rummet. Centerpartiet vill underlätta arbetet med att förändra attityder, ge ökade resurser till information och stöd, samt skärpa straffen för den som begår ett sexualbrott.

Att få leva sitt liv efter eget huvud och önskan, att få älska den man vill, att inte hindras i sina livsval. Det är rättigheter som måste gälla alla men som fortfarande inte gäller för alla. Centerpartiet kommer fortsätta driva på för skarp lagstiftning mot hedersrelaterad brottslighet.

Sverige ska vara tryggt, för alla.

4.2 Nära och tillgänglig vård när du behöver den

Vården och omsorgen ska hålla hög kvalitet och finnas tillgänglig för alla i hela landet. I dag är skillnaderna i tillgång till sjukvården allt för stora, bland annat avseende kötiderna för att få sjukvård. Grunden för en mer jämlik hälso- och sjukvård i hela landet är en väl utbyggd primärvård. Bristande tillgänglighet till hälso- och sjukvård leder till större regionala och sociala klyftor, där bostadsort avgör vilken vård man får. Därför måste primärvården utvecklas och bli mer tillgänglig, så att vården kommer närmare människor och tryggheten ökar. För Centerpartiet är det viktigt att alla människor - oavsett ålder, kön eller bostadsort – har rätt till en nära och tillgänglig vård.

De människor som arbetar i vården gör ett fantastiskt arbete, men de behöver fler kollegor. Byråkratin och motarbetande av privata vårdgivare gör att vårdköerna växer och för få människor har en personlig läkarkontakt. Alltför ofta sätter den svenska vården systemet och inte patienten i centrum.

Det ska vara lätt och nära att söka vård. Det måste löna sig för landsting och regioner att korta köerna, genom en tillgänglighetsmiljard riktad till de regioner och landsting som premierar att patienter snabbt får sin behandling. Vi ska uppmuntra den teknikutveckling som underlättar för patienter.

Digitaliseringen i vården skapar förutsättningar för att mer av vården kan göras nära patienten. En nära vård handlar både om geografisk närhet och om tillgänglighet och bemötande. Ökad tillgänglighet kan skapas genom öppettider, fysiska och digitala möten och goda relationer som kontinuitet, trygghet och gott bemötande.

Centerpartiet vill öka självbestämmandet i välfärden. Makt över människors vardag ska flyttas från politiker till brukare och deras anhöriga. Den rödgröna regeringens planer på att begränsa valfriheten genom att försvåra för privata utförare försämrar människors tillgång till välfärd. Många av landets vårdcentraler samt lokalsjukhus som idag drivs av privata utförare drabbas av förslaget och hotas med nedläggning. Den centralisering och likriktning som detta leder till drabbar dem som är i behov av vård och omsorg. Centerpartiets övertygelse är att människor måste få mer – inte mindre – att säga till om när det gäller välfärdens utformning.

Alla måste ha tryggheten behålla samma läkare och inte ständigt mötas av nya ansikten. Läkare behöver också få ökade möjligheter att driva egna verksamheter i mindre skala. De

patienter som vill ska kunna lista sig på läkare istället för på mottagningar. Samtidigt måste mer av den nära vården utvecklas genom både digitala och mobila lösningar. Mobila team som kommer hem till sköra patienter istället för att de tvingas resa till vårdcentralen är en del av den nära vården.

Den psykiska ohälsan ökar – framför allt bland barn och unga samt kvinnor. Många lider av ångest, stress, oro samt andra psykiska bekymmer men möts snarare av en kölapp än stöd och hjälp. Behovet av samtalsstöd vid ungdomsmottagningarna är stort, därför krävs olika former av metoder och strategier så fler kan få hjälp att hitta förhållningsätt till tankar och känslor som uppstår vid stress, oro och ångest. Samtidigt finns stora brister i tillgängligheten för barn och unga med oacceptabelt långa köer till barn- och ungdomspsykiatri. De regionala skillnaderna är dessutom stora. I det sämsta landstinget får enbart 40 procent sitt första besök inom 30 dagar. Vi måste öka tillgången till stöd vid psykisk ohälsa. Det behövs samtalsstöd vid lättare psykiska besvär och ökat stöd genom elevhälsan, samt fler insatser som kortar köerna. Dessutom behöver informationen om var och hur unga som mår dåligt kan få stöd förbättras och göras tydligare.

5. Sverige behöver grön tillväxt

Världen och Sverige står inför stora miljöutmaningar. Hoten från klimatförändringar, spridning av giftiga kemikalier, nedskräpning av haven och ohållbart utnyttjande av ekosystem är hot mot människors hälsa, planetens överlevnad och en hållbar ekonomisk utveckling och tillväxt.

En bättre miljö förutsätter ekonomisk utveckling och tillväxt. Med gröna jobb och företag skapas lösningar och resurser för att satsa på miljöåtgärder. Då krävs en miljöpolitik där globalt miljöansvar kombineras med lokalt miljöarbete. En närodlad miljöpolitik som tar hänsyn till att förutsättningarna ser olika ut i olika delar av landet och som ger människor, företag och kommuner redskapen att bidra till ett mer hållbart Sverige. Balansen mellan miljöprövningar, äganderätt och jobb behöver bli tydligare.

Sverige ska visa att det går att vara en modern industrialiserad nation med blomstrande jobb och företag – men utan gifter, med lägre klimatutsläpp och utan andra miljöhot. Med kraftfulla incitament och lagar som gör det lätt att göra rätt för miljön kommer företag, teknisk utveckling och enskilda människor att ge en ny väg framåt. Vi ska visa att det går att växa grönt.

Sverige har unika möjligheter att vara både ledare och vinnare i den globala omställningen. Med naturresurser som skog och åkermark och högteknologiska gröna företag kan en ekonomi med bas i det förnybara och våra råvaror ge Sverige ett försprång när hela världen måste ställa om.

5.1 Gynna gröna, smarta tekniklösningar

Vi måste göra det enkelt och lönsamt att göra rätt för klimatet.

Den som köper en ny bil ska få starkare drivkrafter att välja en klimatsmart bil driven på till exempel el eller biogas istället för en fossildriven bil. Med en kraftfull bonus för miljöbilar

ska omställningen påskyndas. Lastbilar som går på förnybart och är energisnåla ska gynnas med en miljöbonus. Vi vill ställa om flyget genom att införa ett krav på obligatorisk inblandning av förnybart flygbränsle för alla flygplan som tankas i Sverige. Tillsammans med en snabb upprustning och utbyggnad av järnvägen ska Sverige ta det definitiva steget ut ur fossila transporter. Det ska löna sig att resa grönt.

Vi vill att det alltid ska löna sig att installera solceller, energilagrande batterier, snabbaddare för bilar och andra insatser för att energin ska bli mer hållbar. Människor ska själva kunna påverka sin omställning till en förnybar vardag.

En grön skatteväxling, där skatten minskas på arbete och höjs på miljöskadliga utsläpp är en central del av både miljöpolitiken och den ekonomiska politiken. Högre skatter på miljöpåverkan matchas med skattesänkningar på jobb och investeringar. Utsläppen måste samtidigt minska snabbare i EU, forskning på miljöteknik utvecklas och ett högre pris på utsläpp användas för att sänka skatten på arbete.

5.2 Vi kan klara klimathoten

Centerpartiet har i årtionden varit en drivande kraft i en ambitiös energi- och klimatpolitik. Vi är stolta över att vi bidragit till att Sverige har överträffat EU:s mål för förnybara drivmedel i transportsektorn och den totala andelen av förnybar energi idag är över 50 procent. Inget land i EU har varit så framgångsrikt i att ställa om sin energiförsörjning som Sverige.

Men vi kan inte luta oss tillbaka och vara nöjda. Under 2016 noterades en rekordvarm höst på Arktis som kan vara första tecknet på en permanent destabilisering av Arktis klimat. Även i andra delar av världen uppstår stora problem i klimatförändringarnas spår. Svältkatastrofer till följd av långdragen torka, människor som tvingas lämna sina hem på grund av havsnivåhöjningar, extrema nederbördsmängder som får kostsamma konsekvenser.

Centerpartiet vill öka takten inom EU och i det internationella klimatarbetet för att Parisavtalets mål uppnås. Det bör ske genom bland annat mer effektiv prissättning på klimatutsläpp i Sverige, i EU och globalt, en effektivare utsläppshandel och skarpare klimatkrav för internationella transporter som sjöfart och flyg.

Att människor kan resa och att företag kan transportera varor är centralt i dagens samhälle och ekonomi. Att kunna transportera sig snabbt mellan olika delar av landet gör att människor kan bo och pendla i större delar av landet. Samtidigt står transportsektorn för en tredjedel av de totala utsläppen av växthusgaser. Inte minst i stadstrafiken är utsläppen av partiklar och andra ämnen en stor källa till luftföroreningar.

Svenskt lantbruk ligger långt fram när det gäller miljö- och klimatarbete. FN:s hållbarhetsmål är en möjlighet för Sverige som matland att leverera produkter av hög kvalitet, säkerhet, djurskydd och miljöhänsyn till konsumenter i både Sverige och i utlandet. För att ta till vara Sveriges fulla potential som matland måste fokus vara på att skapa en innovativ, hållbar och lönsam livsmedelskedja.

5.3 En vardag utan gifter – med renare vatten och hav

Varor och livsmedel i ens omgivning ska inte innehålla skadliga ämnen. Gifterna i vår vardag måste minska. En av Centerpartiets främsta prioriteringar inom miljöpolitiken är arbetet för

att skapa en giftfri vardag. Vissa farliga kemikalier bör förbjudas. Andra kemikalier är vanliga och inte så giftiga att de bör förbjudas, men kan i större mängder, eller i kombination med varandra, ändå vara skadliga. Ekonomiska incitament, såsom särskild kemikalieskatt och producentansvar, bör därför användas för att skynda på omställningen till mer hållbara alternativ.

Tillverkning av textilier har stor miljöpåverkan, både på vatten och kemikalieanvändning. Många svenska företag arbetar med att samla in textilier för återvinning och återanvändning och med handlingsplaner för utfasning av olika ämnen. Centerpartiet vill ta tillvara och påskynda denna utveckling genom att införa producentansvar för att återanvända och återvinna mer textilier.

Sopförbränningen för värme har nu nått en sådan skala i Sverige att mer kraft åter måste läggas på återvinning. Sverige har stor potential att skapa innovativa förnybara material och produkter som kräver mindre energi- och materialåtgång bland annat genom att nyttja möjligheterna som finns i vår skogsråvara.

Tillgång till oändligt med rent dricksvatten har länge varit en självklarhet i Sverige. De senaste åren har dock flera delar av landet drabbats av vattenbrist sommartid. Tillgången till dricksvatten påverkas av flera faktorer: överutnyttjande, underinvestering i VA-infrastruktur, förändrade flöden och nederbörd i klimatförändringarnas spår.

Vi vill förstärka arbetet med att säkra tillgången till dricksvatten genom kommunala och regionala planer för skydd av dricksvatten, ökad samordning och krisberedskap samt samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Förbrukningen av vatten behöver minska och effektiviseras genom ökad medvetenhet och ny vattensnål teknik.

Östersjön är ett av världens mest känsliga hav med stora miljöproblem. Övergödning, bottendöd, överfiske och en hög halt miljögifter rubbar havets ekosystem. Det krävs kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med detta. Centerpartiet vill se åtgärder som ökar uttaget av näringsämnen ur Östersjön för att förbättra Östersjöns tillstånd. Vi vill utveckla det internationella och regionala samarbetet för rena hav och vatten, och minska spridningen av plast.

Sveriges naturresurser i form av jord, skog och vatten är avgörande för Sveriges omställning till en biobaserad ekonomi. Jordbruket och fiskerinäringen ger oss mat, förnybara material och energi men också ekosystemtjänster som biologisk mångfald, vattenrening, lagring av koldioxid och råvara till förnybara kemikalier och material. Men allt kräver ett aktivt brukande och förvaltande med människor och företag som utvecklar och vårdar våra naturresurser. Det krävs en balans mellan produktion och miljö där naturresurserna fortsätter att brukas och förvaltas på ett hållbart sätt, med insatser för en god biologisk mångfald. Det är viktigt att markägare kompenseras ekonomiskt för det miljöförbättrande arbete de gör eller när mark på annat sätt tas i anspråk.

Tillgången till sunda och säkra livsmedel, som produceras med hänsyn till både miljö och klimat, är både en miljöfråga och en hälsofråga. Det handlar också om tillväxt och utveckling i hela landet och om vår nationella säkerhet. Därför är det viktigt att vi får en ökad svensk

livsmedelsproduktion och att information och verktyg till konsumenter förbättras så att vi kan ta aktiva beslut om hållbara och hälsosamma livsmedel och deras betydelse.

6. I september finns chansen att rösta för förändring

Svenska folket kan nu se tillbaka på snart fyra år av politisk osäkerhet. Trots en internationell högkonjunktur ökar klyvningen mellan människor i Sverige. I valet i september finns chansen för alla att använda sin röst för förändring.

Avgörande frågor i valet är starka värderingar, en tydlig färdriktning och förmåga att ta ansvar för att leda Sverige.

Centerpartiets starkt grundade värderingar bygger på alla människor lika värde, och att alla ska få möjlighet att göra sina egna livsval. Vår färdriktning vägleds av en stark reformagenda för att utveckla hela Sverige. Vi har erfarenheten och förmågan att omsätta våra idéer och förslag så att de leder till påtagliga resultat.

En röst på Centerpartiet är en röst för att byta ut den socialdemokratiskt ledda regeringen. Det är också en röst för att säkerställa att Sverigedemokraterna inte får inflytande över hur Sverige styrs.

Du som röstar har möjlighet att ge Sverige ett nytt ledarskap i september.